

Välj rätt bottenfärg

Nya regler har lett till nya typer av bottenfärger. Fortfarande fungerar de allra flesta färger genom ett kemiskt eller ett fysikaliskt skydd, men det finns ett par miljövänliga produkter som visar på nytänkande. Genom denna köpguide hoppas vi kunna ge dig en översikt i färgdjungeln.

Text och foto **Johannes Nordemar**

Bottenmålning är en av de vanligaste sysslorna inför sjösättningen.

Därför är den också ett hett samtalsämne ute på båtklubbarna nu under vårrustningen. Miljökraven har skärpts och särskilt på ostkusten har det skapats problem när bottenfärgerna inte längre är lika effektiva. En del båtägare trotsar lagen och använder elakare färg än vad som är tillåtet, men de mindre giftiga färgerna har faktiskt blivit bättre med åren. Det har också dykt upp anläggningar på olika platser i skärgården där man kan tvätta båtbottnen under pågående säsong.

Det man vill skydda sig mot är djur, exempelvis havstulpa-

ner, som lämnar ett hårt och vasst skal efter sig. Även vattenväxter gillar plana ytor och eftersom de flesta båtar ligger stilla större delen av säsongen är båtbottnen en gynnsam växtplats.

Att förhindra beväxning är viktigt av flera skäl. Beväxning under båten gör den både tyngre och mer svärma-

REGLER FÖR BOTTENFÄRG

På färgburkarna finns anvisning om vilket område de är godkända för. Hemmahamnen under säsongen avgör vad du får använda för typ av bottenfärg.

Ostkust och insjöar:

Denna zon avser ostkusten mellan finska gränsen i norr till Trelleborg i söder. Till denna zon hör även insjöar, älvar och vattendrag. Det är förbjudet att använda färg som innehåller koppar eller andra biocider här.

Västkust:

Denna zon avser västkusten mellan Trelleborg och norska gränsen. Alla bottenfärger innehållande koppar eller andra biocider måste vara godkända av Kemikalieinspektionen för att få användas. På etiketten ska finnas ett registreringsnummer.

Båtar under 200 kg:

På båtar som väger under 200 kg får inga bottenfärger som innehåller koppar eller biocider användas. Det gäller oavsett hemmahamn. På mindre båtar är det alltså ostkustfärg som gäller.

növrerad. Den blir därmed mer djupgående än normalt. Kraftig beväxning kan skada skrovets yta, särskilt när den senare ska tas bort. Beväxningen sänker hastigheten och ökar bränsleförbrukningen, vilket betyder ökade avgasutsläpp. Det är inte heller gynnsamt för ekonomin.

TVÅ TYPER AV FÄRG

I huvudsak finns det två typer av bottenfärg, eller antifoulingmedel som det också kallas: De kemiska som fungerar genom att de avger gifter och de fysikaliska som bildar en yta där växter och djur inte får fäste. Alla färger som förhå-

drar tillväxt på ett kemiskt sätt måste vara godkända av Kemikalieinspektionen och denna säsong finns det faktiskt bara en "kemisk" färg som är godkänd för både ost- och västkust.

Många ämnen som används som bekämpningsmedel i "kemiska" bottenfärger har visat sig vara skadliga för växt- och djurlivet i stort och därför har lagarna kring bottenfärger skärps allt mer sedan 1989. Tennorganiska föreningar är inte längre tillåtna och färger som innehåller biocider som koppar, irgarol och isotiazolin får bara användas under vissa förhållanden. Eftersom förhål-

landena på västkusten klassas som svårare är exempelvis koppar tillåtet där medan det är helt förbjudet på ostkusten.

Generellt sett fungerar alla färger som säljs för ostkust och insjö med ett fysikaliskt skydd. De kan till exempel vara polerande. Det vill säga att de genom att fälla färg släpper växter och djur som sätter sig. Ett fysikaliskt skydd kan också fungera genom att bilda en väldigt hal yta.

Att en färg har ett fysikaliskt skydd betyder inte automatiskt att den är miljövänlig. Nej, de flesta färger med fysikaliskt skydd innehåller tyvärr också en hel del ämnen som inte är

särskilt vänliga mot miljön. Det är tillverkarens ansvar att märka produkterna så att konsumenten kan se om färgen innehåller något hälsofarligt ämne.

Nytt för i år är en typ av färg vars aktiva ämne är ett vegetabiliskt protein. Det fungerar genom att mikroorganismer äter av proteinet och skapar

ett syrefattigt skikt närmast skrovet, där inga växter eller djur fastnar. Ett annat exempel på nytänkande är att använda kryddor. En färg som använder peppar som aktivt ämne för att stöta bort djur och växter har funnits på marknaden flera år nu.

Källa: Kemikalieinspektionen, Sjöfartsverket

OBSERVERA!

Använd aldrig färg som innehåller koppar på en aluminiumbåt. I princip kan man göra det om man använder en grundfärg emellan, men i praktiken behövs det bara att man kör emot en sten så skavs både bottenfärg och grundfärg av. Om resultatet blir att kopparfärgen kommer i kontakt med aluminiumskrovet tar detta skada.

BOTTENFÄRGER MED KEMISKT/BIOLOGISKT SKYDD												
Produkt	Basic	Mille Xtra	Mille White SE	Hard Racing Xtra	Fabi		Micron WQ	Cruiser	Trilux Hard	VC 17 New Technology	Penguin NonStop	EcoMar 2000
Tillverkare	Hempel	Hempel	Hempel	Hempel	International		International	International	International	International	Jotun	Thulica
Kontakt	www.hempel.se	www.hempel.se	www.hempel.se	www.hempel.se	www.yachtpaint.com		www.yachtpaint.com	www.yachtpaint.com	www.yachtpaint.com	www.yachtpaint.com	www.jotun.se	www.kemica.se
Effektivitet enligt tillverkare 1-3	*	***	***	***	*		***	**	**	*	***	***
Cirkapris 750 ml *	265:-	378:-	378:-	438:-	218:-		490:-	396:-	495:-	345:-	379:-	390:-
Kulör	Svart, mörk blå, grön, röd	Svart, grå, mörkblå, blå, röd	Vit	Svart, mörkblå, blå, röd	Svart, röd		Svart, mörkblå, röd, vit	Svart, mörkblå, blå, röd, vit	Svart, röd, vit	Svart	Svart, mörkblå, blå, röd	Transparent
Ytfinish	Matt	Matt	Matt	Halvblank, slät	Matt		Matt	Matt	Matt	Halvblank, slät	Matt	Matt, blöt
Färgåtgång	9-11 m2/liter	12-15 m2/liter	12-15 m2/liter	10-13 m2/liter	9,4 m2/liter		9,4 m2/liter	9,4 m2/liter	10,5 m2/liter	11 m2 /liter	10 m2/liter	12 m2/liter
Geografiskt användningsområde	Västkust	Västkust	Västkust	Västkust	Västkust		Västkust	Västkust	Västkust	Västkust	Västkust	Ostkust och västkust
Typ av skydd	Kemiskt	Kemiskt	Kemiskt	Kemiskt	Kemiskt		Kemiskt	Kemiskt	Kemiskt	Kemiskt	Kemiskt	Kemiskt/biologiskt
Verksamt ämne	Koppar	Koppar	Koppar/Irgarol	Koppar	Koppar		Koppar	Koppar	Koppar	Koppar/Irgarol	Koppar	Pepparextrakt
Funktion	Polerande	Polerande	Polerande	Hård	Polerande		Polerande	Polerande	Polerande	Hård	Polerande	Repellerande
Båtens hastighet	Upp till 15 knop	Upp till 30 knop	Upp till 30 knop	Alla farter, särskilt snabba båtar	Upp till 15 knop		Upp till 15 knop	Upp till 30 knop	Snabba båtar över 30 knop	För alla farter	För alla farter	För alla farter
Övrigt	För långsamtgående båtar som används mycket. Särskilt träbåtar.	Innehåller mer koppar än basic.	Innehåller extra tillsatser för att bevara den vita färgen	Särskilt för motorbåt Slip- och polerbar.	För långsamtgående båtar		Hög kopparhalt	Även för långsamtgående båtar	Slip- och polerbar	Särskilt för tävling. Innehåller teflon för låg friktion	För båtar som används ofta. Färgen har kort torktid	Den enda kemiska färgen godkänd för ostkust. Giftrfri, torkar ej

BOTTENFÄRGER MED FYSIKALISKT SKYDD															
Produkt	Mille Light	Racing Light	Fabi Eco	Micron Eco	Cruiser Eco	Lago Racing II	AllCoast		SPF Mark 5	TF	X3 Racing	Penguin NonStop Eco	Penguin Racing Eco	Neptune Formula	Slipway
Tillverkare	Hempel	Hempel	International	International	International	International	LeFant		LeFant	LeFant	LeFant	Jotun	Jotun	Ekomarine	Seabeach Trading
Kontakt	www.hempel.se	www.hempel.se	www.yachtpaint.com	www.yachtpaint.com	www.yachtpaint.com	www.yachtpaint.com	www.lefant.se		www.lefant.se	www.lefant.se	www.lefant.se	www.jotun.se	www.jotun.se	www.neptuneformula.com	www.seabeach.se
Effektivitet enligt tillverkare 1-3	***	**	*	***	**	*	***		**	*	*	***	**	***	***
Cirkapris 750 ml *	296:-	342:-	229:-	385:-	299:-	330:-	288:-		288:-	248:-	445:-	379:-	356:-	299:-	359:-
Kulör	Svart, mörkblå, blå, grön, röd	Svart, vit, mörkblå, röd	Svart, blå, röd	Svart, blå	Svart, blå, grön, röd, vit	Svart, blå	Vit, grå, blå		Vit, grå, blå	Brå, blå	Grå	Vit, blå, grå	Blå, grå	Svart	Vit, svart, röd, blå
Ytfinish	Matt	Matt	Matt	Matt	Matt	Matt	Matt		Matt	Halvblank, slät	Blank	Matt	Halvblank, slät	Matt	Matt
Färgåtgång	10-13 m2/liter	10-13 m2/liter	9 m2/liter	9 m2/liter	9,7 m2/liter	9,3 m2/liter	10,7 m2/liter		10,7 m2/liter	10,7 m2/liter	10,7 m2/liter	5 m2/liter	5 m2/liter	8-12 m2/liter	12 m2/liter
Geografiskt användningsområde	Ostkust	Ostkust	Ostkust/insjö	Ostkust/insjö	Ostkust/insjö	Insjö	Alla kuster		Alla kuster	Ostkust, insjö	Ostkust	Ostkust/insjö	Ostkust/insjö	Ostkust	Alla kuster
Typ av skydd	Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt		Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt	Fysikaliskt
Verksamt ämne	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	Vegatabiliskt protein	-
Funktion	Polerande	Polerande	Polerande	Polerande	Polerande	Hård	Polerande		Polerande	Hård	Polerande	Polerande	Hård	Polerande	Polerande
Båtens hastighet	För alla farter	För alla farter	Upp till 15 knop	Upp till 15 knop	Upp till 30 knop	För alla farter	Upp till 25 knop		Upp till 35 knop	Upp till 50 knop	För alla farter	Upp till 25 knop	Snabba båtar	Upp till 12 knop	För alla farter
Övrigt	Särskilt bra för båtar som ligger stilla mycket	Blöder mindre än Mille Light	För långsamtgående båtar	För långsamtgående båtar. Vattenbaserad	Även för långsamtgående båtar	Endast för insjö där det inte finns havstulpaner	Vattenbaserad		Blöder mindre än Allcoast	Slip- och polerbar, tunnslätt. För båtar som används mycket	Särskilt framtagen för segling och tävling. Bildar hal yta.	Vattenbaserad	För båtar som används mycket. Slip- och polerbar	Skapar syrefattigt skikt. Giftrfri, kritar ej	Innehåller teflon för låg friktion. Särskilt för båtar som körs mycket. Vattenbaserad

* Priserna varierar mellan olika återförsäljare

